

Wykładnia przepisów prawnych w zakresie prowadzenia studiów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz indywidualnej organizacji studiów i urlopów od zajęć.

1. Uczelnia planując organizację kształcenia na określonym kierunku studiów, musi mieć na uwadze obowiązujące regulacje prawne, tak aby kształcenie to było realizowane zgodnie z przepisami. Studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów. Należy mieć na uwadze, że wszystkich studentów danego kierunku obowiązuje ten sam program studiów (dla danego cyklu kształcenia), w tym sposób realizacji zajęć (zdalnie/stacjonarnie) w nim ujętych. Wszyscy studenci mają bowiem równe prawa, jak i takie same obowiązki.

W kontekście możliwości realizacji kształcenia na określonym kierunku studiów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, należy wskazać na art. 67 ust. 4 ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), dalej „ustawa PSWN”, który uzależnia taką możliwość od specyfiki kształcenia na studiach na określonym kierunku. Kształcenie to odbywa się przy wykorzystaniu infrastruktury i oprogramowania zapewniających synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia.

Jeżeli uczelnia zdecyduje o realizacji kształcenia na danym kierunku studiów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kształcenie to powinno odbywać się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w *sprawie studiów* (Dz. U. z 2021 r. poz. 661, z późn. zm.). § 13 tego rozporządzenia określa wymiar, w jakim to kształcenie może być realizowane. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku studiów o profilu praktycznym liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, zaś w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim – nie może być większa niż 75% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie.

Szczególne wymagania dotyczą zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w odniesieniu do których metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane jedynie pomocniczo (§ 12 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Przepisy ww. rozporządzenia w § 13a przewidują również szczególne rozwiązanie dotyczące kształcenia w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Zgodnie z tymi przepisami w okresie od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii do końca semestru, w trakcie którego stan ten został odwołany, zajęcia na studiach mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość niezależnie od tego, czy zostało to przewidziane w programie studiów. Liczba punktów ECTS przypisanych do zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w tym okresie nie będzie wliczana do liczby punktów ECTS, jaka może być uzyskana z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, określonej w § 13.

Obowiązujące przepisy art. 76a ustawy PSWN zapewniają uczelniom także możliwość przeprowadzania weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów, w szczególności zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia oraz egzaminów dyplomowych, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Natomiast w przypadku kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy PSWN, tj. lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty, ratownika medycznego, lekarza weterynarii, architekta i nauczyciela, uczelnie obowiązane są uwzględniać szczególne rozwiązania w zakresie wymagań dotyczących kształcenia na odległość przewidziane w przepisach rozporządzeń określających standardy kształcenia, wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy PSWN.

Przedstawiając powyższe, należy podkreślić, że prawo do określania organizacji studiów jest jednym z autonomicznych uprawnień każdej uczelni. Władze uczelni, podejmując decyzję o sposobie realizacji zajęć na danym kierunku studiów, są obowiązane wziąć pod uwagę obowiązujący stan prawny i faktyczny, a także specyfikę kierunków studiów w uczelni i charakter realizowanych zajęć.

2. Ponadto studenci na podstawie przepisów ustawy PSWN mogą skorzystać z indywidualnej organizacji studiów oraz urlopów od zajęć.

Każdy student ma prawo do odbywania studiów według indywidualnej organizacji studiów na zasadach określonych w regulaminie studiów (art. 85 ust. 1 pkt 2 ustawy PSWN). Zgoda na studiowanie w tym trybie jest udzielana w sposób fakultatywny – a więc rektor (lub upoważniona przez niego osoba, np. dziekan) może wyrazić zgodę na taką realizację studiów, biorąc pod uwagę indywidualną sytuację życiową studenta.

Student ma także prawo do urlopów od zajęć oraz urlopów od zajęć z możliwością przystąpienia do weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się określonych w programie studiów, na zasadach określonych w regulaminie studiów (art. 85 ust. 1 pkt 3 ustawy PSWN).

Należy wyjaśnić, że regulaminy studiów są uchwalane przez uczelnie; określają organizację studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta, jak również przewidują szereg rozwiązań dostosowujących proces dydaktyczny do potrzeb studentów.

W związku z trudnościami w przemieszczaniu się studentów ukraińskich poza terytorium Ukrainy, należy podkreślić, że MEiN wspiera oraz rekomenduje kierunki działań, które zapewnią zachowanie ciągłości kształcenia studentów, którzy w obliczu konfliktu zbrojnego w Ukrainie chcą podjąć lub kontynuować studia w Polsce.

Niemniej jednak uczelnie w Polsce działają jako samodzielne i niezależne jednostki organizacyjne, a z punktu widzenia zasad ich organizacji i funkcjonowania mają charakter samorządny i korporacyjny. Z uwagi na prawnie zagwarantowaną autonomię uczelni, ich organy nie są ani organizacyjnie, ani też służbowo podporządkowane żadnemu organowi administracji publicznej.

W związku z tym, w świetle ustawy PSWN, decyzje formalne dotyczące organizacji procesu kształcenia w uczelniach oraz toku studiów poszczególnych studentów pozostają we właściwości władz uczelni. Z zaznaczeniem, iż wszelkie rozstrzygnięcia, założenia organizacyjne powinny być dostosowane do wymogów, wynikających z obowiązujących przepisów. To rektor kieruje działalnością uczelni, jest przełożonym jej pracowników, studentów i doktorantów oraz odpowiada za właściwe wykonywanie przepisów obowiązujących w uczelni.